

Guvvie: Carl Norberg

Njaarken
vaarjelimmiedajve

Kaarhte jih bïevnesh
Buerie båeteme Nöörjen
vaarjelimmiedajvi sijse

Buerie båeteme Njaarkese

Njaarken vaarjelimmiedajve jáhta gellie jüelti bijjeli
Helgelaantesne, fiovleste vaaran. Datne iktesth buerie
båeteme akten fåämijes noerhtenöörjen eatnemen sijse, jih
vaanterdimmesne mearoste doedterasse datne giengelies fiovli,
guevtelh jih skåajjehagkh dåastoeh. Gaejsjiste rijkeraasten
gåajkoe vuajnah luvlene jih mearoeeatnamasse jillene.

Njaarke lea eatnemedajve tjëltine
Brønnøy, Vevelstad, Vaapste jih Gaala
Nordlaantesne mij mahte vååjnoe
guktie iktesth dorjeme. Daesnie
maahtah gåhkese vaanterdidh bielelen
almetjh ráakedh, men kreekh, ledtih
jih áajvoeh noerhtenöörjen eatneme
ræjhkoes dååjresh vaanterdæjjese
vedtih.

Helgelaantesne aelhkie byreskigujmie
träjjadidh. Njaarken lea stoerre
jeerehtse eatnamisnie, jih gellie
kultuvremojhesh mejgumjies gieltege
åahpenidh. Daesnie giejh tjööngkheme-,
vijreme jih bivtemealmetijjstie mah
jieliemassem dajvesne gaavnin gellie
tåvsene jaepiejuassah. Åromesijjies
mejtie saemieh leah tseegkeme leah
dovvesovveme jih gieltegs dååjresh
vedtih. Männh maaje gåhkese,
aelhkie jijjedimmie gååvnese båeries
værriegertieninie jih smaave
hæhtjojne.

Tjahkh stoerre baalhkine gohtjede
dan gejnjene vaanterdæjjese - dejstie
vuajna mearoen vööste jillene jih
rijhkerasten vööste luvlene. Jis
gåhkese vaanterdh dellie dån sijhth
dååjredh eatneme jorkese jih datne
maahtah doedter, skåajjh jih guevtelh
vuje nedh. Vijhte vaarjelamme
tjaetsieäeriegugumie Njaarkesne amma
jijne tjaetsie dov bijre. Jaevrieh,
fiovli jih foersije jeanoeh hijven
göölemedååjresh sjugniedieh, jih
fiovli jih jeanoeh aaj vietseles dejtie
mah kajaakine minnieh. Baajh fuersieh
datnem nääjtodh, men aajhtsh tjaetsie
aaj maahta haestemh vedtedh, joekoen
gosse lopme sjalkoe.

Daennie dípmebaletje eatnamisnie
sijhth kreekh jih sjædtoeh gaavniedh
mejtie sveekes vuajna dan guhkene
noerhtene. Dåeredh sarven giejh
jih baalhkah saemiej dípmebaletje
båatsoen mietie – dan gåhkese sijhth.

Guvvie: Carl Norberg

Tjoejkeminie Skjørlægdesne.

Guvvie: Carl Norberg

Elgiddeforsen maadtegisnie.

Dåjresh

Njaarke aaj åehpies goh «dihete tjiekeme laante». Vaarjelimmiedajvesne ij leah naan tsieglesjamme baalkah jih laante lea krëvijie. Juktie gähkese mìnnehed datne buerie astoem, hijven dalhketjh jih hijven daajroeh vaaksjoehimmien bijre daarpesjh. Men Njaarke maahta aaj aelhkebe tuvrh faalehtidh mah aktem biejiem ryöhkoeh jeereldihkie noerhtenöörjen eatnamisnie

Gåabph tuvre vualka?

Njaarken vaarjelimmiedajvesne sijhth hævvi tuvrem gaavnedh mij dutnjen sjeahta. Sijhth ajve åenehks tuvrem vaeltedh mij aktem biejiem ryöhkoeh maahtah jaevrien Sarvejællanjaevreste vaedtse dh, Sarvejællahæhtjoen lïhke vaarjelimmiedajven vinhtsem gaavnh maam gaajhkh vaanterdæjjah maehtieh namhtah löonedh. Jis geervebe tuvrese ryöredamme jih anghkelimmiem sijhth maahtah tuvrem pryövedh vaarjelimmiedajven jollemes tjahkese, Storklumpen, 1293 m.m.b. Daate guhkies tuvre jih dåjrehtimmiem kreava.

Pryövh göolemelahkoem

Njaarke lea paradijse gööljjidie stoeerre jih smaave jaevrine, jeanjojne, jaevrine jih mearosne. Men åvtelen håagkstaavrine mìnnh maahta væjsehke årrodh göolemenjoelkedasside giehtjedidh mah leah faamosne desnie gåabph ussjedamme!

Vuartesjh bååstede dåarose

Vaarjelimmiedajvesne gellie soptshesh dåaroste. Nevernes sielkedahkesne dåaramuseumem gaavnh. Dajvesne Stavvas-sieteren bijre Gaalesne lij gellie isveligke heannadimmieh dåaroen mubpien veartenedåaroen.

Jijjemmienuepieh

Stavassgaertene Gaalesne lea akte gelliste jijjemmiesijjiste dajvesne. Datne vaeriegaertenh jih hæhtjoh gaavnh jeereldihkie lâhkojne seangkojste. Giehtjh lomsdalvisten.no juktie gaavnehtidh gusnie maahtah liegkeditdh.

Vaeriegaertenh

Gåetieaevjeh, giedtieh, aalljh jih lâavthgåetiesijjeh mah leah jallan väajnoes vuesiehtieh desnie saemieh bovtsigujmie giehtelamme 1500-lâhkoen raejeste. Vaeriegaertenh leah kultuvremojtesh mah tjarke ierielieh, giejh mijjen lïhke åvtetje aejkeste gusnie almetjh veasoejin jih tjabrin 50- jih 60-lâhkoen raajan.

Raajnes fiovjh

Vaeltieh kajaakem meatan jih riehkhk Innervisten bijjelen, akte dejstie Nöörjen raajnemes fiovjliste, jih nikth doh tjaebpies kruanah boelth jih tjahkebahkoeh mah vaarjelimmiedajven vööste juhtieh. Joekoen tjaebpie! Jis Aurslettan luvhtie fiovlen mehkesne vaadtsah maahtah dam vaavleske straejimiem dåjredh flöören jih tsâakomen gaavhtan Strauman eatnemevaarjelimmiedajvesne.

Guvvie: Carl Norberg

Derhriegåetie.

Guvvie: Carl Norberg

Vaeriegaertene Skjørlegdesne.

Guvvie: Carl Norberg

Paddladimmie Innervistenfjovlesne.

Riektesh jih bievnesh

Njaarken vaarjelimmiedajve /Lomsdal-Visten nasjonalpark
tseegkesovvi 2009 jih lea 1102 km².

 Gusnie Njaarke?	Tjeltine Grane, Vaapste, Brønnøy jih Vefselstad Nordlaantesne. Mussere jih Brønnøysund leah lihkemes staarh.
 Guktie dohkoe båatam?	Ruevtieraajrojne: Nordlandsbanen Troforsen jallh Musseren stasjovnese, bussine jallh bjilne jieniebidie aalkoesijjide. Ruevtieraajrojne: Nordlandsbanen Kråangken stasjovnese, busse jallh bijle Kråangkete Brønnøysunden gåajkoe, busse, bijle jallh vînhste jieniebidie aalkoesijjide. Girtine: Brønnøysunden jallh Musseren gåajkoe, Busse jallh bijle jieniebidie aalkoesijjide.
 Nasjonaale turistegeajnoe	Helgelandskysten /Helgelaanten haavegaedtie
Soejkesjh tuvrem	<i>lomsdalvisten.no, ut.no</i>
Vaarjelimmiedajvh lihkebisnie	Vegaøyen vearteneaerpiedajve Holmvassdalen eatnemereservaate Byrkje åâlmehmiehtjie Strauman Eatnemevaarjelimmiedajve Sirijorda eatnemereservaate
Turistebievnesh	visithelgeland.com
Reereme jih vaaksjome	Njaarken vaarjelimmiedajveståvroe, Trofors stasjovne Gaalesne, <i>lomsdalvisten.no</i> Lomsdalvisten/ Njaarke, Staaten eatnemevaaksjome, <i>naturopopsyn.no</i>

Sjædtoeh jih kreekh

Njaarke jáhta fiovli luvhtie gaejsiej gåajkoe jih mearoegaedtien luvhtie sislaanten gåajkoe. Dan åvteste maahtah dovne traegkies fiovlh jih gamte vuemieh,, stoerre skåajjh jih guevtelh dååjredh. Jeerehtse stoerre, ræjhkoes kaalhkedajvijste, njarreske kraevies baektide stoerre kontrasth sjugniedieh dovne sjædtoeveartenen jih kreekeveartenen sisnjeli.

Stoerre juvrh

Golme stoerre juvrh leah vaarjelimmiedajvesne. Akte dejstie lea gierhkie, mij lea væjkeles vijrige jih gaajhkem vijrie, smaave juvrijste bovtsese, Beapmoe mij aajmene sjædta gierhkie maahta pleasoje vöörkedh goske nåakebe tijje sjædta. Gierhkie aaj bårredadhh bårra mejtie gaavna juktie dan njuanijes. Råate aktene pleasosne hööllesteh jih jijtse revijresne reerie. Daate stoerre gaahtoekreeke eeremes fierske bearkoem bårra jih råasem, njåemelem jih ovmessie ledtih vaalta, men aaj riepiem, bovtsem jih sîrvem. Jis duvriem vueijnih Njaarkesne dellie sån akte gilkije hurriesduvrie. Ij leah naan måaterh tiovkigujmie dajvesne vihtesjamme.

Ledtih

Gelliesåarhats jih jeereldihkie ledtih. Njaarkesne govhte dejstie Nöörjen tijjhtje moeretsöölhke-aarhtiste hööllestieh, jih kaarthesne maahtah gellie tjonnhuejne mah «Lomtjørna» gohtjesuvvieh daaroengielesne, mestie maahta guarkedh stoerre yeahkah duvvehkjistie jih gurhtjiste gååvnesieh. Ledtien nomme daaroengielesne lea lom. Dajvesne gierkehtse jih saelhtie-aarhtse, vijrifalhke, spåajme jih jienebh jeatjah gadtseledtih laelieh – naakede mij vuesehte dajve lea sturremh slyöhpeme.

Sjædtoeh

Vaarjelimmiedajvesne dovne mearoegaedtiet- jih vaerriesjædtoeh. Skåajje ryöhkoe 200-300 meeterh mearoen bijjelen, jih lâpsoes klijman gaavhtan sjædtoeh hijvenlaakan tråjjadieh. Dursjie dovne feavrosne jih doedterisnie sjædta, jih vaarjelimmiedajven pluevine maahtah gellie sårhcts orkide-plåamsterh gaavneth goh brudespore, engmarilhand jih lappmarihand. Bijjene vaeresne aaj dihle lujjiesåbpoe fjellfrøstjerna sjædta, sov tjaebpies viskesfijoledte bealloejgumie. Guhkene bijjene vaerriesjædtoeh gååvnesieh, goh snørve jih lappøyentrøst.

Nöörjen ebrieskåajje

Deejrih mijjen lea ebrieskåajje Nöörjesne? Dan lâapsoes, liemkeds mearoegaedtieklijman gaavhtan Njaarkesne, gellie sjiere jieledebyjresh sjædta gellide skåajje-aarhtide. Dihle boreale ebrieskåajje ij seamma gellie aarhth utnieh goh tropiske ebrieskåajje, men sagke jienebh aarhth goh jeatjah nöörjen goeseråhtoe. Ebrieskåajjesne joekoen gellie burhviesåarhth gaavn, jih gellie dejstie aarhtiste eah naan jeatjah lehkesne veartenisnie sjidh. Vuartesjh goeseråhtoen mietie gusnie jjynje burhvie!

Guvvie: Ole-Henrik Kappfjell

Vaanterdimmesne daelvielaanteste duvvene giesilaantese vaeresne.

Guvvie: Carl Norberg

Gierhkiengiejh.

Guvvie: Carl Norberg

Dursjie dovne feavrosne jih
doedterisnie sjædta.

Guvvie: Steinar Myhr

Vijrijefalhke.

Eatneme

Njaarken lea miehtjiesdajve mij fiereguhtese sjeahta, mejtie bööremes fiovlen lühke tråjjedh, jallh gaejsesne njeerpebe elmine gåblojne. Jaepieboelhkh eatnemem tsevtsieh jih maahta stoerre joekehts årrodh daelvien jih giesien gaskem,

Bierje

Njaarkesne stoerre dajvh göökte joekehts sährhts granihtigujmie – daesnie dam ellen bööremes Kraeviegierkie-Nöörjem däästoeh. Jilliebisnie Andalhatten-granihte gåávnese, mearan doedterisnie jeenjemes dehtie kraeviesveelkes sährhteste.

Jaepieboelhkh eatnemem hammoedieh

Akte dajve mij jáhta fiovleste doedterasse sän joekehts väájnoe jaepieboelhki mietie. Mearan daelvie eatnemem lopmine jih jieengine gaptja, dovne låapsoes jih girresth sjædta gosse lopme aalka sjalkedh gjurrege. Giesege jih tjaktjege gellie sjædtoeh sjidteminie, kreekh jih ledtih mah våájnehtahkese bætih

Kaalhkeræjhkoes

Kraeviesvaeresne kaalhkeræjhkoes beelhth, marmoråerieh, glimmergneis jih feltspat tjitedieh. Dan åvteste kaalhke aa jaahtta karst-dajvh sjugniedidh smaave jih stuerebe raejkjegujmie bierjesne, Njaarke enn gieltegåbpoe sjædta goerehtidh akten hobbygeologese.

Kruana dajve

Murreds kruana boelti jih vaeriebaahkoej tjirrh vaanteridih giesege. Joekehts skåajjh, goh goeseråhtoe, moeresermieh jih ráhtoeh leah stoerre bieline dajveste. Gellie jaevrieh jih fuersieh- jih Njaarkesne daamtaj såaka.

Guvvie, Carl Norberg

Karst-siehv bierjesne.

Buerie båeteme, vaarjelh eatnemem

Buerie båeteme vaarjelimmiedajvese! Daesnie jeenjesh tjaakanieh jis almetjh jih eatnemem mijen bijre krööhkebe. Vaarjelimmiedajvh leah buaratjommese nöörjen eatnamistie. Vaarjelimmien gaavhtan maehtebe eatnemem jih gellievoetem kreekijste jih sjædtojste hijvenlaakan vaarjelidh. Naemhtie maehtebe jáerhkedh hijven mojtesh tuvrijste tjöönghkedh aaj båetijen aejkien.

Allemannsreakta. Miehtjesne maahthavaedt sedh jih tjoekedh gusnie sijhth. Maahthå låavthgåeti em tseegkedh gåabph sijhth dan guhkiem bijjelen 150 meeterh gåetijste jallh hæhtjoste gusnie almetjh årroeh. Njaarkesne maahthmöörjedh jih goebperh tjöönghkedh jijtse nähtose jih aavose.

Kultuvremojtesh. Kultuvremojtesh leah vaarjelamme skaaran jih irhkemen vööste. Ij edtjh loeves kultuvre-mojtesh sertedh jallh båarhte vaeltedh.

Raate. Mujtihieh dov minngesne sjeakodh jih vaeltieh raatide meatan gåatan.

Dålle Maahthå dållem biejedh skiereden 15. b. jih voerhtjen 15.b. gaskem jih jeatjah tijji jæpesté dejnie sijjine gusnie ij maehtieh bualajidh. Fulkh meatan voenges nihtiemi die. Krööhkesth eatnemem gosse moerh risjnh. Ij edtjh tjåadtoen jallh gællan jaames moerenliedjh moerine nuhtjedh. Dah leah vihkeles jielemesijjeh gellide aarhtide.

Vijreme jih gööleme.

Vaarjelimmiedajvesne maahthå vijredh jih gööledh goh jeatjah dajvine, siejhme

laaki mietie. Luhpehts jielje guelieh sieptine nuhtjedh, jallh jielje guelieh aktede jaevreste dan måbpan vaeltedh.

Bienje vaarjelimmiedajvesne. Bienje åådtje meatan årrohd. Voerhtjen 1. b. raejeste mietsken 20. b. raajan tjoerh bienjem viedtegisnie utnedh.

Vuajastahke motovrine lea luhpehts vaarjelimmiedajvesne. Okfjovlesne jih Storfjovlesne luhpie motovreviñhtsem nuhtjedh, seammalaakan Strauman jih Lakselv-jaevresne.

Drovnah. Luhpehts drovnah nuhtjedh vaarjelimmiedajvesne.

Vaarjoejh jih dalhketjh. Njaarkesne vearelde maahtha varke jorkesidh. Ryöjrédh lopmese, abran jih tjåetskiemasse, dovne giesege jih daelvege. Ajve såemies lehkesne mobijlegaptjeme. Tjoerh jijtje veareldem, daelhkiem jih jijtse garhkh vuarjasjidh jih sijehteles vaarjoejgujmie jih dalhketjigujmie ryöredidh.

**Hijven soejkesjimmie hijven
tuvredåajresh vadta!**

Njaarken
vaarjelimmiedajve

Kaarhtebievnesh Njaarken vaarjelimmiedajve

Buerie båeteme eatnemen sijse

Daate lea kaarhte mij lea dorjesoveme mierhkevaroos Nöörjen åälmehnihtjeh. Gaajhkh nöörjen åälmehnihtjeh, saht magkers vaarjelimmiekatorje, leah bielle daehni biijieguvviem vadta faalenassi bijre dennie sjöyohke vaarjelimmiedajesne jih byreskisnie.

Aalkoesijje

Eiterådalen
Mænnan bielietejmoem vuajeme åarjese Musseristie gaavnh Eiterådalen. Dennie vuemesne gellie tjaebpies sijje gusnie maahth vaarjelimmiedajven sijse vaedtsedh. Fjellgården luhvite maahth Visttindan jih Skjørlegda vuejniedh, jih maahth aaj Skjørlegdesne minnedh!

Aalkoesijje

Nevernes sielkedah
Daesnie Velfjolen gieth vaarjelimmiedajven jih ähepies sijjej vööste syjekiedeh goh Lomsdaln jih Børjedalen. Giesege Nevernes sielkedahke aktem ræhpas guessiarjeng åtna vuasahtalleminie vaarjelimmiedajveste jih däaramuseumine mij vaeknieføresjimmie Englaanteste Helgelaantese vuesehte, dan dajven tjirrh mij daelie lea vaarjelimmiedajve. Ohtjegåetie jih sjäavketjehtjele leah ræhpas abpe dynem, abpe jaepiem. Guessieprådtjoe.

Aalkoesijje

Forvik
Vaeltieh spaajtevhintsem dam tjaebpies Vistenfjolem, gaerteni gåjkoe gusnie "ij guhle edtjh jaehkedh naakenh maehtieh veasodh" jih sjere eatnemedåäjresidie. Forikesne bievnesetjehtjelieh jih spaajtevhintsesijjiem gaavnh jih aaj jijedimmie, gäassoehittimiem jih preannasijjiem.

Aalkoesijje

Sarvejälla/Gåsvatnet
Vuartsj saemien kultvreatnemem lähkebisnies. Sarvejällanjaevrie jih Gästjonna leah aaj joekoen hijven dåäpmehkejaevrieh!

Aalkoesijje

Stavassalen/Stöövesvuemie
Minnh guessine Stavassgaertienisnie gäabph aelhkie vaedtsedh jih järkierh maaje jaevrien gäjkoe Stavatnet. Stavassdaleste maahth tjahkesne Blåfjellet/Storklumpen (1230 m.m.b) minnedh mij lea vaarjelimmiedajven jollemes tjahe.

Tjöödtjestimme vaarjelimmiedajve

Beavnardahke

Daelvietjöödtjestimme

Vyrtege vuejniedh

Gäassoehittmiesijje

Jijedimmie

Guvviemierie

Bievnes

P

Tjöödtjestimme
vaarjelimmiedajve

P

Daelvietjöödtjestimme

P

Vyrtege vuejniedh

P

Gäassoehittmiesijje

P

Jijedimmie

P

Guvviemierie

P

Bievnes

